

ŽĒLASTĪBAS PĀRSTEIGTS

Sabata pēcpusdienai

NEDĒĻAS PĒTĪJUMIEM:

Joz. 2:1–21; 4. Moz. 14:1–12; Ebr. 11:31; 2. Moz. 12:13; Joz. 9; Neh. 7:25.

ATMIŅAS PANTS:

“Ticībā netikle Rahāba negāja bojā līdz ar neticīgajiem, draudzīgi uzņēmusi pie sevis izlūkus” (Ebr. 11:31).

“Kāpēc es to atkal izdarīju?” Iespējams, mēs visi kādreiz esam teikuši šos vārdus. Galu galā atkārtojas ne tikai vēsture – tāpat darām arī mēs katrs. Cik bieži mēs atkārtojam vienas un tās pašas kļūdas!

Israēlam tiek dota otra iespēja ieiet Apsolītajā zemē, un Jozua šo misiju uztver ļoti nopietni. Pirmais solis ir gūt skaidru priekšstatu par to, kas viņus sagaida. Viņš nosūta divus izlūkus, lai saņemtu došu informāciju par šo zemi – tās aizsardzību, militāro gatavību, ūdens avotiem un iedzīvotāju attieksmi pret iebrucējiem.

Varētu domāt, ka Dieva apsolījums atdot zemi israēliešiem neprasa nekādu piepūli no viņu puses. Tomēr pārliecība par dievišķo atbalstu nenožīmē, ka cilvēkiem nav jāuzņemas atbildība. Israēls atkal stāv pie Kānaānas robežas. Cerības ir lielas, taču pēdējo reizi, kad tauta atradās šeit un stāvēja priekšā tas pats uzdevums, tas beidzās ar briesmīgu neveiksmi.

Šonedēļ mēs pētīsim divus no aizraujošākajiem stāstiem Jozuas grāmatā un atklāsim to nozīmi mūsu ticībai šodien. Dieva žēlastība spēj mūs pārsteigt bezgalīgi daudzdos veidos.

Iepazīsimies ar šīs nedēļas tēmu, lai sagatavotos Bībeles izpētei 11. oktobrī.

Otrā iespēja

Izlasi Joz. 2:1; 4. Moz. 13:1, 2, 25–28, 33 un 14:1–12. Kāpēc Jozua izvēlējās Apsolītās zemes iekarošanu sākt ar spiegu izsūtīšanu? _____

Izlūku izsūtīšanas vieta – Acijas līdzenums (latviešu Bībelē: Sitima) – Bībelē saistās ar diviem negatīviem notikumiem Israēla vēsturē.

Pirmais ir cits spiegu stāsts (sk. 4. Moz. 13. nodaļu), kurā atkārtojas tie pašie galvenie punkti: izlūku izsūtīšana, slepena ieiešana ienaidnieka zemē, atgriešanās un ziņojums par redzēto, pēc kura seko lēmuma pieņemšana.

Otrs notikums Sitimā bija viena no visizaicinošākajām un netikumīgākajām Israēla sacelšanās reizēm pret Dieva derību – pēc Bileāma pamudinājuma viņi nodevās netikībai ar Moāba sievietēm un pielūdza viņu dievus (4. Moz. 25:1–3; 31:16).

Tādējādi Sitimas vietas nosaukums rada spriedzi par to, kāds būs šī stāsta iznākums: vai atkal notiks izgāšanās pie Apsolītās zemes robežām, vai arī šoreiz beidzot tiks piepildīts senais apsoliņš?

Izlasi Jņ. 18:16–18, 25–27 un 21:15–19. Kādas paralēles var saskatīt starp otrās iespējas došanu Israēlam kā tautai un Pēterim kā personai? _____

Dievs ir otrās, trešās un vēl neskaitāmu citu iespēju Dievs. Bībelē šī “otrā iespēja” tiek saukta par žēlastību. Žēlastība ir tad, kad mēs saņemam to, ko neesam pelnījuši. Visu Bībeles mācību caurvij žēlastības koncepcija (salīdzini ar Rm. 5:2, Ef. 2:8, Rm. 11:6). Dievs visiem žēlīgi piedāvā iespēju sākt no jauna (Tit. 2:11–14). Pēteris pats piedzīvoja šo žēlastību un mudināja draudzi augt žēlastībā (2. Pēt. 3:18). Un labā ziņa ir tāda, ka mēs saņemam daudz vairāk nekā vienkārši “otro iespēju”. Kur gan mēs būtu, ja tā nebūtu?

Padomā par israēliešu pieredzi, kad viņiem tika dota otra iespēja ieiet Kānaānā, un par Pētera piedzīvoto žēlastību pēc tam, kad viņš trīsreiz noliedza Jēzu.

Ko šie notikumi māca mums par to, ka arī mums vajadzētu izrādīt žēlastību tiem, kam tā nepieciešama? _____

Vērtība negaidītās vietās

Izlasi Joz. 2:2–11; Ebr. 11:31; Jēk. 2:25. Ko šie panti stāsta par Rahābu? _____

Rahābas stāsta centrā ir viņas meli, ar kuriem viņa aizsargāja izlūku dzīvību.

Taču ir svarīgi saprast, ka viņa piedzīvoja šo notikumu sabiedrībā, kas bija ļoti samaitāta un kas beigās noveda pie Dieva lēmuma to iznīcināt (1. Moz. 15:16; 5. Moz. 9:5; 18:25–28).

Kaut arī ir pareizi, ka Jaunā Derība uzteic viņas ticību, rūpīga Bībeles tekstu izpēte, kur pieminēta Rahāba, atklāj, ka nekur nav atbalstīts viss, ko viņa darīja, un nekur nav attaisnoti viņas meli.

Ebr. 11:31 uzteic viņas ticību, jo viņa izvēlējās savu drošību rast kopā ar izlūkiem, nevis turpināja turēties pie nožēlojamas sabiedrības. Jēk. 2:25 slavē viņas rīcību, jo viņa savās mājās uzņēma šos izlūkus un parādīja viņiem, kā atgriezties pa drošu ceļu. Dieva žēlastībā, pagrimušas un samaitātas kultūras vidū un neskatoties uz Rahābas pašas grēcīgo dzīvesveidu, Viņš ieraudzīja ticības dzirksti, lai Viņu izglābtu. Dievs izmantoja labo, kas bija Rahābā, – proti, viņas skaidri pausto ticību Viņam un izvēli piederēt Viņa tautai; bet Viņš nekad neattaisnoja visu, ko viņa bija darījusi. Dievs augstu vērtēja Rahābu par viņas izcilo drosmi, par viņas drosmīgo ticību, par to, ka viņa bija pestīšanas instruments un par viņas izvēli būt Israēla Dieva pusē.

Kad viņa redzēja, kas notiek, viņa teica: “Tas Kungs, jūsu Dievs, ir Dievs augšā debesīs un pār zemi, kas ir apakšā zem tām” (Joz. 2:11). Ir svarīgi pamanīt, ka šī kānaāniete atzīst Jahvi kā vienīgo Dievu, īpaši uz jumta, kur saskaņā ar kānaāniešu reliģiju parasti tika pienestas lūgšanas t.s. debesu dievībām.

Izteiciens, ko lieto Rahāba, iepriekš Bībelē sastopams tikai kontekstā, kur runa ir par Dieva ekskluzīvajām tiesībām saņemt pielūgsmi (2. Moz. 20:4; 5. Moz. 4:39; 5:8). Viņas vārdi liecina par apzinātu, pārdomātu izvēli atzīt, ka Israēla Dievs ir vienīgais patiesais Dievs. Viņas apliecība atklāj izpratni par ciešo saikni starp Dieva visvarenību un tiesu, saskaņā ar kuru Jērikai bija lemta iznīcība.

Viņas morālā izvēle atzīst, ka Jahves tiesas gaismā bija tikai divas iespējas: turpināt sacelšanos pret Viņu un tikt iznīcinātiem vai arī izvēlēties padoties ticībā. Izvēloties Israēla Dievu, Rahāba kļuva par paraugu tam, kāds varēja būt visu Jērikas iedzīvotāju liktenis, ja vien viņi būtu vērsušies pie Israēla Dieva pēc žēlastības.

Ko šis stāsts māca par to, ka Dievam ir jābūt mūsu galvenajam sabiedrotajam? _____

Jauna lojalitāte

Izlasi Joz. 2:12–21 un 2. Moz. 12:13, 22, 23. Kā šie 2. Moz. grāmatas teksti palīdz saprast spiegu un Rahābas vienošanos? _____

Rahābai dotais solījums bija skaidrs: dzīvība pret dzīvību, labvēlība pret labvēlību. Vārds “chesed” (Joz. 2:12), “mīloša laipnība”, ir ar bagātīgu nozīmi, ko ir grūti izteikt ar vienu vārdu citās valodās. Tas galvenokārt nozīmē uzticību derībai, bet arī ietver tādas nozīmes kā “uzticība”, “žēlastība”, “labvēlība” un “laipnība”.

Tas atgādina 5. Moz. 7:12, kur Jahve pats zvērēja saglabāt Savu “chesed” pret Israēlu: “Un, ja jūs klausīsīt šīs tiesas un tās turēsīt un darīsīt, tad Tas Kungs, tavs Dievs, turēs Savu derību ar tevi un žēlastības apsoliĶumu, ko Viņš ir ar zvērestu apstiprinājis taviem tēviem.”

Interesanti, ka tieši tajā pašā nodaļā (5. Moz. 7) tiek noteikts aizliegums (“čērem”) kānaāniešiem. Šeit ir Rahāba – kānaāniete, kas ir šī aizlieguma pakļautībā, – un tomēr viņa ticībā pieprasa sev apsoliĶumus, kas bija doti israēliešiem. Rezultātā viņa tiek izglābta.

Pirmā aina, kas neizbēgami nāk prātā saistībā ar izlūku sarunu ar Rahābu, ir Pashā vakars izešanas no Ēģiptes laikā. Toreiz, lai israēlieši tiktu pasargāti, viņiem vajadzēja palikt savās mājās un apslācīt durvju stenderes un palodzes ar upura jēra asinīm.

“Un asinis lai ir jūsu glābšanas zīme tajos namos, kuros jūs mītat; kur Es redzēšu asinis, Es iešu jums garām, un pār jums nenāks tas sods, kas nomaitā, kad Es sitīšu Ēģiptes zemi.” (2. Moz. 12:13; sk. arī 12:22–23.)

“Ļaudīm savu ticību vajadzēja apliecināt ar paklausību. Tieši tāpat visiem tiem, kas cer kļūt brīvi Kristus asins nopelnā, jāsaprot, ka arī viņiem pašiem kaut kas jādara savas pestīšanas nodrošināšanai. Kaut arī vienīgi Kristus mūs var atbrīvot no grēka soda, tomēr mums jāatgriežas no grēkiem pie paklausības. Cilvēks tiek pestīts ticībā un ne no darbiem, bet ticībā jāapliecina ar darbiem.” (Elena Vaita “Sentēvi un pravieši”, 279. lpp.)

Šajā gadījumā asinis bija zīme, kas pasargāja viņus no Dieva iznīcinošā eņģeļa. Tāpat kā Dievs saudzēja israēliešu dzīvības pēdējās mocības laikā Ēģiptē, israēliešiem bija jāglāb Rahāba un viņas ģimene, kad iznīcība sasniedza Jērikas pilsētu.

Kādu spēcīgu evaņģēlija vēsti mēs varam atrast šajos divos stāstos? Kādas evaņģēlija mācības mēs varam no tiem paņemt? _____

Pretrunīgas vērtības

Izlasi Joz. 9:1–20. Kādas līdzības un atšķirības ir Rahābas un gibeoniešu stāstā?

Kāpēc tās ir nozīmīgas?

Ši Jozuas grāmatas nodaļa sākas ar paziņojumu, ka Kānaānas ķēniņi, kuri parasti valdīja pār nelielām pilsētvalstīm, nolēma apvienoties koalīcijā pret israēliešiem. Turpreti Gibeonas iedzīvotāji nolēma noslēgt derību ar Israēlu.

Lai apmānītu israēliešus un panāktu derību, gibeonieši izlikās par sūtņiem no tālas zemes. Saskaņā ar 5. Moz. 20:10–18 Dievs bija noteicis atšķirību starp kānaāniešiem un tiem, kas dzīvoja ārpus Apsolitās zemes.

Vārds, kas tulkots kā “viltīgi” vai “viltīgi rīkojoties”, Bībelē var tikt lietots ar pozitīvu nozīmi, apzīmējot apdomību un gudrību (Sal. pam. 1:4; 8:5, 12), vai ar negatīvu nozīmi, norādot uz noziedzīgu nolūku (2. Moz. 21:14; 1. Sam. 23:22; Ps. 83:3). Gibeoniešu gadījumā viņu nodevīgās rīcības pamatā ir ne tik iznīcinošs nolūks sevi pasargāt.

Gibeoniešu runa pārsteidzoši līdzinās Rahābas teiktajam. Abi atzīst Israēla Dieva varu, un abi atzīst, ka Israēla panākumi nav tikai cilvēciski nopelni. Atšķirībā no citiem kānaāniešiem viņi nepretojās Jahves plānam nodot zemi israēliešiem, bet atzīst, ka Kungs pats padzen šīs tautas Israēla priekšā. Ziņas par izglābšanu no Ēģiptes un uzvarām pār Sihonu un Ogu pamudina gan Rahābu, gan gibeoniešus meklēt savienību ar Israēlu. Taču atšķirībā no Rahābas, kura pilnībā atzīst savu vēlmi padoties Israēla Dievam, gibeonieši izvēlas viltu.

Mozus likums paredzēja iespējas noskaidrot Dieva gribu šādos gadījumos (4. Moz. 27:16–21). Jozuam vajadzēja vaicāt Kunga gribu un izvairīties no gibeoniešu apmāna.

Teokrātiska vadītāja, kā arī jebkura kristīga vadītāja, pamatpienākums ir meklēt Dieva gribu (1. L. 28:9; 2. L. 15:2; 18:4; 20:4). To atstājot novārtā, israēliešiem nācās izvēlēties – vai nu pārkāpt iekarošanas pamatnosacījumus, vai lauzt zvērestu, kas bija dots Kunga vārdā un tādēļ bija līdzvērtīgi saistošs.

Cik bieži tev ir nācies izvēlēties starp divām šķietami pretrunīgām Bībeles vērtībām?

Pārsteidzošā žēlastība

Izlasi Joz. 9:21–27. Kā Jozuas risinājums apvienoja taisnību ar žēlastību? _____

Pat ja Israēla tauta būtu gribējusi uzbrukt gibeoniešiem, viņi to nedrīkstētu darīt, jo vadītāji bija devuši zvērestu tautas vārdā. Israēla vadītāji rīkojās saskaņā ar principu, ka zvērests – ja vien tas neietver ļaunu vai noziedzīgu nodomu (Soģu 11:29–40) – ir saistošs, pat ja tas rada personīgu zaudējumu.

Vecajā Derībā piesardzība pirms zvēresta došanas un uzticība dotajam zvērestam tiek uzskatītas par dievbijīga cilvēka tikumiem (Ps. 15:4; 24:4; Sal. māc. 5:2, 6). Tā kā zvērests bija dots Kunga, Israēla Dieva, vārdā, vadītāji to nevarēja mainīt.

Ar šo svinīgo zvērestu Israēla liktenis kļuva neatgriezeniski saistīts ar gibeoniešu likteni. Faktiski, nozīmējot viņus par malkas cirtējiem un ūdens nesējiem Dieva namam (Joz. 9:23), gibeonieši kļuva par daļu no Israēla Dieva pielūgsmes kopienas. Jozuas atbilde, atšķirībā no Israēla vadītāju sprieduma, kas piesprieda kalpošanu “visai draudzei” (Joz. 9:21), pārvērtā lāstu par potenciālu svētību gibeoniešiem (salīdzini ar 2. Sam. 6:11).

Gibeonas turpmākā vēsture liecina par augstām reliģiskām privilēģijām, kā arī par viņu uzticību Dieva tautai. Zvērests, ko bija devuši israēlieši, palika spēkā paaudzēm ilgi. Kad israēlieši atgriezās no Babilonas gūsta, gibeonieši bija starp tiem, kas palīdzēja atjaunot Jeruzalemi (Neh. 7:25). Viņu rīcībai būs mūžīgas pozitīvas sekas – tikai Dieva žēlastības dēļ.

Kas varēja notikt, ja gibeonieši būtu atklājuši savu identitāti un lūguši žēlastību, kā to darīja Rahāba? Mēs to nezinām, bet nevar izslēgt iespēju, ka, meklējot Dieva gribu, arī gibeonieši būtu varējuši tikt atbrīvoti no iznīcības. Dieva galīgais mērķis nav sodīt grēciniekus, bet redzēt viņu grēku nožēlu un dāvēt viņiem Savu žēlastību (salīdzini ar Ec. 18:23; 33:11). Gibeoniešu viltība ir jāuztver kā apelācija pie Dieva žēlastības, pie Viņa labestīgā un taisnīgā rakstura. Tieši kānaāniešu atteikšanās nožēlot un viņu izaicinošā pretestība Dieva nolūkiem noveda pie viņu iznīcināšanas (1. Moz. 15:16). Dievs atzinīgi novērtēja to, ka gibeonieši atzina Viņa pārākumu, viņu ilgas pēc miera, nevis sacelšanās, kā arī viņu gatavību atteikties no elku dieviem un pielūgt vienīgo patieso Dievu.

TĀLĀKIEM PĒTĪJUMIEM:

Izlasi Elenas Vaitas grāmatā “Sentēvi un pravieši” nodaļu “Jordānas šķērsošana” (482., 483 lpp.).

Pēc šiem stāstiem par Rahābu un izlūkiem Vecā Derība klusē par šo sievieti, līdz viņa atkal parādās Jēzus ciltsrakstos. Ir teikts, ka viņa kļuva par Salmona sievu, kas bija no Jūdās cilts, kas bija Boāsa priekštecis, un vīramāti kādai citai ievērojamai sievietei, kas minēta tajos pašos ciltsrakstos – Rutei (Mt. 1:5; salīdzini ar Rutes 4:13, 21). Pateicoties ticībai Dievam, Jērikas prostitūta, kas bija lemta pilnīgai iznīcībai, kļūst par nozīmīgu cilvēku ķēniņa Dāvida cilti un par Mesijas priekšteci. Lūk, ko Dievs spēj paveikt, ja ticība ir kaut vai tikai kā sinepju sēkliņa (Mt. 17:20, Lk. 17:6).

“Viņas atgriešanās nebija vienīgais gadījums, kad Dievs parādīja žēlastību elku kalpiem, kas atzina Viņa dievišķo varu. Zemes vidienē liels ļaužu pulks – gibeonieši – atteicās no pagānisma un savienojās ar Israēlu, līdz ar to gūdami dalību pie Derības svētībām.

Dievs neatzīst nekādu tautību, rasu vai šķiru sadalījumu, jo Viņš ir visas cilvēces Radītājs. Ar radīšanu un atpestīšanu visi cilvēki ir iekļauti vienā ģimenē. Kristus nāca, lai noārdītu ikkatru šķirošo sienu un atvērtu ikvienu nodalījumu tempļa pagalmos, lai katra dvēsele varētu brīvi pieiet pie Dieva. Viņa mīlestība ir tik plaša, dziļa un pāri plūstoša, ka iespiežas it visur. Tā atbrīvo sātana iespaida piekrāptos ļaudis un nostāda tos Dieva troņa tuvumā, ko apņēma apsolījumu varavīksne. Kristū vairs nepastāv atsevišķi ne jūds, ne grieķis, ne kalps, ne svabadais.” (Elena Vaita “Pravieši un ķēniņi”, 369., 370. lpp.)

JAUTĀJUMI PĀRRUNĀM:

1. Apspriediet jautājumu par “otrajām iespējām” (un vēl vairāk iespējām) un to, kā mums tās būtu jāsniedz citiem. Tajā pašā laikā kā mēs varam saglabāt piesardzību, lai nepārvērstu šo jēdzienu par ļaunprātīgi izmantojamu? Padomājiet, piemēram, par sievieti, kas atrodas vardarbīgās attiecībās, kurai tiek ieteikts atkal un atkal atgriezties pie sava vīra (“žēlastība”), lai gan daļā gadījumu vardarbība atkārtojas. Kā šeit atrast pareizo līdzsvaru?

2. Parunājiet par Rahābu kā ticības paraugu. Kā mēs varam novērtēt cilvēku atvērtību Dievam, pat ja viņu dzīvesveids ir tālu no Bībeles ideāla? Kā ir iespējams novērtēt viņu ticību, vienlaikus neattaisnojot konkrētu rīcību vai paradumus?

3. Jozua spēja praktiski apvienot taisnīgumu ar žēlastību, lai atrisinātu situāciju, ko izraisīja gibeoniešu viltība un viņa paša nolaidība, neprasot padomu Kungam. Pārdomājiet kādu situāciju savā dzīvē, kurā būtu nepieciešama gan taisnība, gan žēlastība. Kādi ir daži praktiski veidi, kā šīs divas lietas apvienot?